

B.A. Part-II Semester – III
SOCIOLOGY Paper – III
Social Issues in India
भारतातील सामाजिक समस्या / मुद्दे
प्रश्नसंच

प्रा.अखिलेश शिंदे
समाजशास्त्र विभाग प्रमुख,
महिला महाविद्यालय, कराड

1. मुळे सामाजिक समस्या निर्माण होतात.
A) सामाजिक परिवर्तन
B) संस्कृती
C) शासकीय योजना
D) समाज विघातक परिस्थिती
2. भौतिक समस्या या प्रामुख्याने प्रकारच्या परिस्थितीतून निर्माण होतात.
A) मानवशास्त्रीय
B) पर्यावरणीय
C) समाजशास्त्रीय
D) मानसशास्त्रीय
3. क्लोरेन्स मार्शल केस यांनी सामाजिक समस्येचे वर्गीकरण भागांमध्ये केले आहे.
A) 2
B) 5
C) 4
D) 3
4. सामाजिक समस्येचे स्वरूप आहे.
A) सार्वभौमिक
B) राजकीय
C) नैसर्गिक
D) वैयक्तिक
5. 'सांप्रदायिकता म्हणजे निश्चयपूर्वक आग्रही स्वरूपाचा राजकीय समुदाय होय' असे..... यांनी म्हटले आहे.
A) बिपीन चंद्र
B) लुई ड्युमा
C) हरिकृष्ण रावत
D) रणधीर सिंह
6. हे सांप्रदायिक हिंसाचाराचे कारण नाही.
A) मूलतत्त्ववाद
B) माध्यमांचे दुरुपयोग
C) आर्थिक कारणे
D) धार्मिक एकात्मता
7. ही नैसर्गिक समस्या आहे.
A) भ्रष्टाचार
B) भूकंप
C) वेश्याव्यवसाय
D) गुन्हेगारी
8. ही समस्या धार्मिक व सांस्कृतिक भिन्नतेतून निर्माण होते.
A) दहशतवाद
B) दारिद्र्य
C) भ्रष्टाचार
D) सांप्रदायिकवाद
9. टी.के ओमेन यांनी संप्रदायवादाचे प्रकार स्पष्ट केले आहेत.
A) सहा
B) सात
C) आठ
D) नऊ

10. सन २०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात मुलींचे दर हजारी लिंग गुणोत्तर इतके आहे.
 A) ८८३ B) ९१४
 C) ९२९ D) ९३३
11. भारतात PCPNDT कायदा या वर्षी अस्तित्वात आला.
 A) १९९१ B) १९७२
 C) १९९४ D) १९८८
12. सध्या भारतात हे अभियान मोठ्या प्रमाणात राबवले जात आहे.
 A) बेटी बचाओ B) लेक वाचवा
 C) सावित्रीच्या लेकी D) बेटी बचाओ – बेटी पढाओ
13. ग्लोबल वॉर्मिंग हीप्रकारची समस्या आहे.
 A) भौतिक B) राजकीय
 C) पारंपारिक D) यापैकी नाही
14. 'गरिबी म्हणजे अशा वस्तूंचा अपुरा पुरवठा कि ज्या व्यक्तीला तिचे आरोग्य आणि जोम कायम ठेवायला आवश्यक असतात'. ही व्याख्या यांनी केली आहे.
 A) जे.जी.गोडार्ड B) अँडम स्मिथ
 C) मायकेल हॅरीग्टन D) गिलीन आणि गिलीन
15. ग्रामीण भागातील प्रत्येक व्यक्तीला दररोज किमानकॅलरीज आवश्यक असतात.
 A) २१०० B) २४००
 C) २५०० D) २८००
16. हा भारतातील दारिद्र्य समस्येला जबाबदार असणारा प्रमुख घटक समजला जातो.
 A) वाढते जनन प्रमाण B) राजकीय अधिकार
 C) समानता D) यापैकी नाही
17. दारिद्र्य निर्मुलनासाठी भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी २०१४ मध्ये ही योजना सुरु केली.
 A) जनधन योजना B) रोजगार हमी योजना
 C) एकात्मिक विकास योजना D) संजय गांधी निराधार योजना
18. भारतातील स्त्री पुरुष असंतुलनाचे हे प्रमुख कारण आहे.
 A) वाढता जन्मदर B) स्त्रीभ्रूणहत्या
 C) घटता मृत्युदर D) निरक्षरता
19. भारतात दारिद्र्यरेषेची संकल्पना साली निश्चित करण्यात आली.
 A) १९७७ B) १९६०
 C) १९७४ D) १९८९
20. दारिद्र्य निर्मुलनासाठी २ ऑक्टोबर १९८० रोजी भारतात योजना सुरु झाली.
 A) एकात्मिक विकास योजना B) रोजगार हमी योजना
 C) ट्रायसेम D) संजय गांधी निराधार योजना
21. बेरोजगारी म्हणजे अनैच्छिक निष्क्रियता असे यांनी म्हटले आहे.
 A) कार्ल प्रिबाम B) फेअर चाईल्ड
 C) गुन्गार मिर्डोल D) नवगोपालदास

22. काम करण्याची क्षमता व इच्छा असूनही ज्यांना रोजगार मिळत नाही अशा स्थितीला म्हणून ओळखले जाते.
 A) बेरोजगारी B) मजुरी
 C) किमान वेतन D) यापैकी नाही
23. भारतातील बेरोजगारी साठी जबाबदार आहे.
 A) लोकसंख्येतील वाढ B) यांत्रिकीकरण
 C) अकार्यक्षमता व आजारपणा D) वरील सर्व
24. सन २०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात मुलींचे दर हजारी लिंग गुणोत्तर इतके आहे.
 A) ८८३ B) ९१४
 C) ९२९ D) ९३३
25. फुल्लर व मायर्स यांनी सामाजिक समस्येचे प्रमुख प्रकार स्पष्ट केले आहेत.
 A) चार B) पाच
 C) सहा D) तीन
26. यासाठी सामाजिक समस्यांच्या अध्ययनाची नितांत आवश्यकता आहे.
 A) व्यक्तिगत विकास B) राजकीय विकास
 C) समाज विकास D) सांस्कृतिक विकास
27. भारत हे राष्ट्र आहे.
 A) संप्रदायवादी B) मूलतत्त्ववादी
 C) धर्माभिमानी D) धर्मनिरपेक्ष
28. धर्मनिरपेक्षता म्हणजे काय ?
 A) एका धर्माला राजाश्रय देणे B) दोन किंवा अधिक धर्मांना राजाश्रय देणे
 C) कोणत्याही धर्माला राजाश्रय नाही D) धर्माचा त्याग करणे
29. हे सांप्रदायिक हिंसाचारास जबाबदार कारण आहे.
 A) मूलतत्त्ववाद B) माध्यमांचे दुरुपयोग
 C) आर्थिक कारणे D) वरील सर्व
30. गोध्रा कांड कोणत्या राज्यात घडले होते.
 A) महाराष्ट्र B) मध्य प्रदेश
 C) उत्तर प्रदेश D) गुजरात
31. स्त्री भ्रूणहत्या घडून येण्यासाठी प्रमुख कारणे जबाबदार आहेत.
 A) मुलगाच हवा ही मानसिकता B) लिंगभावात्मक पक्षपात
 C) स्त्रियांना दिला जाणारा दुय्यम दर्जा D) वरील सर्व
32. लिंग निवडीस प्रतिबंध अधिनियम करणारे हे भारतातील पहिले राज्य आहे.
 A) महाराष्ट्र B) उत्तर प्रदेश
 C) केरळ D) सिक्कीम
33. शहरी भागातील प्रत्येक व्यक्तीला दररोज किमान कॅलरीज आवश्यक असतात.
 A) २१०० B) २४००
 C) ३२०० D) ३४००

- 34 दारिद्र्य निर्मुलनासाठी भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी २०१४ मध्ये ही योजना सुरु केली.
 A) जनधन योजना B) रोजगार हमी योजना
 C) एकात्मिक विकास योजना D) संजय गांधी निराधार योजना
- 35 किमान जीवन जगण्यासाठी उपभोग खर्चाची पातळी ज्या रेषेने दर्शवली जाते त्यास काय म्हटले जाते.
 A) दारिद्र्य रेषा B) जीवन रेषा
 C) किमान रेषा D) संघर्ष रेषा
- 36 भारतातील स्त्री पुरुष असंतुलनाचे हे प्रमुख कारण आहे.
 A) वाढता जन्मदर B) स्त्रीभ्रूणहत्या
 C) घटता मृत्युदर D) निरक्षरता
- 37 दारिद्र्य निर्मुलनासाठी २ ऑक्टोबर १९८० रोजी भारतात योजना सुरु झाली.
 A) एकात्मिक विकास योजना B) रोजगार हमी योजना
 C) ट्रायसेम D) संजय गांधी निराधार योजना
- 38 ही समस्या सामाजिक – आर्थिक स्वरूपाची समस्या म्हणून ओळखली जाते.
 A) निरक्षरता B) दारिद्र्य
 C) मद्यपान D) जातीभेद
- 39 सामाजिक समस्यांचे समाजशास्त्रीय अध्ययन करून त्यात सुधारणा करण्याचे मार्ग सुचविण्याचे कार्य करणाऱ्या शाखेस असे म्हणतात.
 A) सामाजिक विकृतीशास्त्र B) उपयोजित समाजशास्त्र
 C) समाजकार्य D) गुन्हेगारी शास्त्र
- 40 सामाजिक समस्या मधून अधिक प्रमाणात निर्माण होत असतात.
 A) सामाजिक विघटन B) सामाजिक संघटन
 C) सामाजिक रचना D) समाजीकरण
- 41 खालील पैकी सामाजिक समस्येचे कोणते वैशिष्ट्य आहे.
 A) सामाजिक मूल्य B) वैयक्तिक मूल्य
 C) सामाजिक मूल्यांशी विसंगत D) वैयक्तिक मूल्यांशी विसंगत
- 42 बहुसंख्य लोकांना अनिष्ट रीतीने प्रभावित करणारी आणि जिच्यासंबंधी सामुहिक प्रयत्नां द्वारे उपाययोजना करता येणे शक्य आहे अशी परस्थिती म्हणजे होय.
 A) सामाजिक समस्या B) सामाजिक संरचना
 C) सामाजिक परिवर्तन D) सामाजिक मूल्ये
- 43 भौतिक समस्या या प्रामुख्याने प्रकारच्या परस्थिती मधून निर्माण होतात.
 A) पर्यावरणीय B) नैतिक
 C) आर्थिक D) राजकीय
- 44 फोड आणि राज्य करा ही कुटनीती म्हणून ओळखली जाते.
 A) चीन B) अमेरिकन
 C) ब्रिटीश D) भारतीय
- 45 एखाद्या समूहातील सदस्य विशिष्ट धर्माचे अनुयायी असल्यामुळे त्यांचे सामाजिक, राजकीय आणि

आर्थिक हितसंबंध समान आहेत अशी श्रद्धा म्हणजे

- A) धर्मनिरपेक्षता
B) संप्रदायवाद
C) लोकशाही
D) धर्म

46 सांप्रदायिक ताण – तणाव कमी करण्यासाठी हा उपाय महत्वाचा ठरेल.

- A) वस्तुनिष्ठ राष्ट्रीय इतिहासाचा प्रसार
B) सांप्रदायिक घटकांचे खच्चीकरण
C) मूलतत्त्ववादी विचारांना प्रतिबंध
D) वरील सर्व

47 'लेक वाचवा' हे अभियान लोकसहभागातून या जिल्ह्यात यशस्वीपणे राबविण्यात आले होते.

- A) कोल्हापूर
B) सातारा
C) ठाणे
D) रत्नागिरी

48 पुढीलपैकी हा घटक भारतातील दारिद्र्य समस्येला जबाबदार असणारा प्रमुख घटक म्हणून ओळखला जातो.

- A) वाढते जनन प्रमाण
B) राजकीय अधिकार
C) समानता
D) सामाजिक मुल्ये

49 ग्रामीण तरुणांना प्रशिक्षण देऊन स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने सरकारने १९७९ मध्ये योजना सुरु केली होती.

- A) ट्रायसेम
B) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम
C) रोजगार हमी योजना
D) किमान गरजा कार्यक्रम

50 भारत सरकारने केंद्रीय समाजकल्याण मंडळाची स्थापना कधी केली ?

- A) १९५४
B) १९४७
C) १९५५
D) १९६०

51 सामाजिक समस्या या समाजातच निर्माण होत असल्याने त्यांच्यावर उपाययोजना देखील समाजानेच केली पाहिजे असे कोणी म्हटले आहे.

- A) रुबिगन व विनबार्ग
B) फुल्लर व मायर्स
C) हर्टन व लेस्ली
D) केस

52 संप्रदायवाद ही एक आहे.

- A) विचारसरणी
B) प्रथा
C) वैयक्तिक समस्या
D) वरीलपैकी नाही

53 संयुक्त राष्ट्र संघाच्या वतीने मानवी हक्कांचा जाहीरनामा कधी प्रसिद्ध करण्यात आला.

१० डिसेंबर १९४८

५४. मानवी हक्क हे कोणत्या प्रकारचे असतात.

नैसर्गिक, स्वाभाविक, मुलभूत,

५५. मानवी हक्क हे मानवाला प्राप्त होत असतात.

जन्मताच

५६. भारतीय राज्यघटनेत किती मुलभूत हक्क देण्यात आलेले आहेत.

सहा

५७. भारतीय राज्यघटनेतील मुलभूत हक्क पुढीलप्रमाणे :

१. समतेचा हक्क – कलम १४ ते १८
२. स्वातंत्र्याचा हक्क – कलम १९ ते २२
३. शोषणाविरुद्धचा हक्क – कलम २३ ते २४
४. धार्मिक स्वातंत्र्याचा हक्क – कलम २५ ते २८
५. सांस्कृतिक व शैक्षणिक हक्क – कलम २९ व ३०
६. घटनात्मक उपायांचा हक्क – कलम ३२

५८. जागतिक मानवी हक्क दिन केंव्हा/कधी साजरा केला जातो.

१० डिसेंबर

५९. म्हणजे व्यक्तीला जन्माने प्राप्त झालेले असे अधिकार की, जे व्यक्तीला सन्मानाने जगण्यासाठी अत्यावश्यक आहेत.

मानवाधिकार

६०. म्हणजे एक असे बेकायदेशीर कृत्य की, ज्यामध्ये संगणक व इंटरनेट चा वापर हत्यार व लक्ष्य म्हणून केला जातो.

सायबर गुन्हेगारी

६१. म्हणजे असा गुन्हा की, जो संगणकाचा वापर करून केला जातो. या गुन्ह्यात संगणकाचा वापर माध्यम म्हणून, लक्ष्य साध्य करण्यासाठी म्हणून, अपराध करण्याचे साधन म्हणून केला जातो.

सायबर गुन्हेगारी

६२. सायबर गुन्हेगारीचे प्रकार

१. माहितीची चोरी करणे
२. सायबर स्तोकिंग / चालवणे
३. ऑनलाईन फसवणूक
४. हॅकिंग
५. व्हायरस अॅटॅक
६. पोर्नोग्राफी (अक्षील मजकूर)

६३. भारत सरकारने माहिती तंत्रज्ञान कायदा केंव्हा अस्तित्वात आणला.

सन २०००

६४. भारत सरकारने सुधारित माहिती तंत्रज्ञान कायदा केंव्हा अस्तित्वात आणला.

सन २००८

६५. राष्ट्रीय सायबर सुरक्षा नीती केंव्हा लागू करण्यात आली.

सन २००३

६६. द्वारे केल्या जाणाऱ्या गैरवापरास सायबर क्राईम म्हटले जाते.

इंटरनेट